Blom Ecologie
Koeweistraat 2
4181 CD Waardenburg

0418 820 288
info@blomecologie.nl
www.blomecologie.nl

KVK 67221904
BTW nr. NL856882999B01
IBAN NL21RABO0314240683

Ingenious Living B.V.
T.a.v.
Vendelier 6
3905 PA Veenendaal

Onderwerp: Notitie aanvullende informatie Rijksstraatweg 79-83 te Elst
Datum: 8 mei 2025
Project: 2024-0325
Samensteller:

Geachte

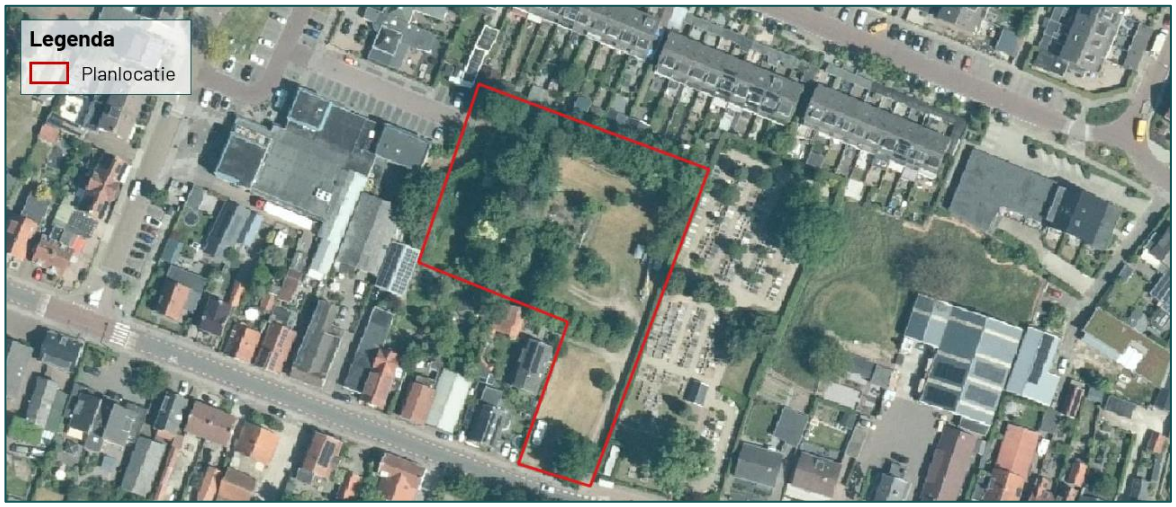
Naar aanleiding van de eerder uitgevoerd quickscan voor de ruimtelijke ontwikkeling aan de Rijksstraatweg 79-83, zijn Omgevingsdienst Regio Utrecht een aantal vragen gesteld omtrent haas/konijn, kleine marterachtigen en vleermuizen. In voorliggende notitie worden deze vragen beantwoord.

Aanleiding

De beoogde ingreep betreft het realiseren van 22 woningen op de planlocatie. De planlocatie bestaat uit twee gazon percelen, een moestuin, bosschage en dierenweide. In april 2024 is een quickscan uitgevoerd door Blom Ecologie . In de quickscan is een uitgebreide beschrijving van het plangebied en de beoogde ingreep terug te vinden. Op 1 september 2024 is de vrijstelling voor de haas en het konijn opgeheven in de provincie Utrecht. De Omgevingsdienst regio Utrecht heeft in een reactie gevraagd om een aanvullende onderbouwing wat betreft de functie van de planlocatie op de haas en het konijn. Daarnaast heeft de Omgevingsdienst een aanvullende vraag omtrent kleine marterachtigen en vleermuizen gesteld.

Planlocatie

Aan de Rijksstraatweg79-83 te Elst bevinden zich enkele graspercelen met struiken en bomen (figuur 1). De doorgangsweg ten zuiden en de aanwezigheid van de grote supermarkt ten westen van de planlocatie zorgen voor een redelijk hoge mate van verstoring. Ten oosten is een begraafplaats aanwezig.

Figuur 1 De planlocatie (rood omkaderd) is gelegen ter hoogte van de Rijksstraatweg 79-83.

Veldbezoek

Op 5 maart 2024 is een veldbezoek uitgevoerd door een deskundig ecoloog van Blom Ecologie. Tijdens dit veldbezoek zijn op de planlocatie geen sporen en/of aanwijzingen gevonden dat de haas of het konijn het gebied gebruikt als (vaste) verblijfplaats. Er zijn geen vraatsporen, uitwerpselen of haren aangetroffen, noch zijn er legers gevonden. Het gazon wordt dermate intensief onderhouden dat er over het algemeen weinig voedselplanten aanwezig zijn. Voor de kleine marterachtigen geldt dat er veelal weinig tot geen sporen worden gevonden, maar op basis hiervan geen volledig uitsluitsel gegeven kan worden. Voor deze soorten is gekeken naar de aanwezige habitatelementen in relatie tot de ligging van de planlocatie. Voor de beantwoording van de aanvullende vraag omtrent vleermuizen (c.q. vliegroute) is gebruikt gemaakt van Google Maps.

Haas en konijn

Binnen de planlocatie zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van een vaste voortplantings- en/of rustplaats van haas en konijn. De bomenranden sluiten niet aan op een bestaande structuur en de aanwezigheid van wissels tussen de planlocatie en het functionele leefgebied is niet vastgesteld. Uit het veldbezoek, in combinatie met de reeds bekende waarnemingen, kan worden geconcludeerd dat er binnen de bebouwde kom van Elst een zeer laag aantal waarnemingen van de haas bekend is (NDFF 2015-2025). De haas wordt regelmatig waargenomen buiten de bebouwde kom van Elst, in de uiterwaarden van de Nederrijn en de landelijke gebieden ten oosten en westen van Elst. Hoewel niet kan worden uitgesloten dat de haas de planlocatie kan betreden, kan op basis van de bureaustudie en de bekende verspreidingsgegevens worden geconcludeerd dat de planlocatie geen essentieel onderdeel is van de functionele leefomgeving van de haas. De soort is beschermd onder BAL art. 11.54 (Omgevingswet), waardoor het opzettelijk doden of vangen van wilde dieren, evenals het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen en/of rustplaatsen, niet is toegestaan. Het is volgens de wetgeving echter niet verboden om de dieren (opzettelijk) te verstoren. De verandering in de vrijstelling heeft plaatsgevonden op 1 september 2024, vijf maanden na het opleveren van de quickscan-rapportage. Om toch te voldoen aan zowel de nieuwe wetgeving (Omgevingswet) als de wijziging in de vrijstellingen, hebben wij een analyse gemaakt van de staat van instandhouding van de haas op lokaal niveau.

Lokaal

In de gehele gemeente Rhenen, inclusief Rhenen, Elst, Achterberg en de buitengebieden, zijn in de afgelopen vijf jaar slechts 1125 waarnemingen van de haas ingevoerd (NDFF 2020-2025). Dit is circa 5% van het regionale aantal (provincie Utrecht). Het uurhok waarin de planlocatie zich bevindt en de omliggende uurhokken zijn volgens de NDFF-onderzoeksvolledigheidskaarten goed tot redelijk goed onderzocht. De planlocatie beslaat in totaal slechts circa 0,44 hectare. Buiten de bebouwde kom, ten zuiden, oosten en westen van Elst, is meer dan 100 hectare geschikt habitat aanwezig voor de haas.

Uit historische kaarten (2008-2010) blijkt dat de groene strook die vroeger door Elst liep, is verdwenen (Figuur 2). Vanuit de planlocatie is er geen aansluiting meer die door Elst heen loopt en aansluit op de noordelijke landschappen (figuur 3). Hierdoor heeft het plangebied in de huidige situatie geen groene verbindingsfunctie meer. Het karakter, de bekende waarnemingen, het veldbezoek en de historische ontwikkeling van Elst wijzen erop dat de planlocatie geen essentieel onderdeel is van de functionele leefomgeving van de haas.

Kleine marterachtigen

Binnen de planlocatie is een bosschage aanwezig met enkele steen- en takkenstapels. Dit zijn plekken waar soorten als wezel, hermelijn en eventueel bunzing zich op kunnen houden. De bosschage betreft enkel maar een beperkt deel van de planlocatie. Het totale oppervlakte van het perceel bedraagt circa 0,41 ha, waarvan er aan circa 0,10 ha bosschage bestaat. Het resterend gedeelte bestaat uit een gazon, moestuin en dierenweide die door gebruik kwalitatief sterk onderhouden zijn. Door de beperkte dekking binnen deze onderdelen, lopen dergelijke soorten risico voor predatie. In de directe omgeving is het voorkomen van wezel en bunzing bekend (NDFF 2015-2025), maar bevinden zich met name in de Elster Buitenwaard, waar er voldoende groen aanwezig is en rust. Aan de oostzijde is een begraafplaats aanwezig, met een sterk onderhoudsbeeld. Op wat groene heggen na, is er weinig tot geen dekking voor de soortgroep. Aan de noord-, en westzijde zijn woningen gelegen, met hoge mate van verharding. De bosschage binnen het perceel, van circa 0,10 ha staat dus op zichzelf als mogelijk foerageergebied voor de soortgroep. Een dergelijk gebied is te klein om als volledig functioneel leefgebied te kunnen functioneren. Gezien de drukke N225 weg ten zuiden van de planlocatie, is het onlogisch dat wezel en/of bunzing dagelijks de oversteek maakt. Gezien vorengenoemde is Blom Ecologie van mening dat de bosschage binnen de planlocatie geen onderdeel uit kan maken van essentieel leefgebied van zowel de wezel als de bunzing.

Vliegroute vleermuizen

Vliegroutes van vleermuizen zijn vaak een aaneenschakeling van lijnvormige elementen als bosranden en bomenlanen, die zorgen voor geleiding en beschutting. In dergelijk stedelijk gebied komen de ietwat algemenere vleermuissoorten voor, zoals gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Niet alleen bomenlanen en bosranden kunnen als vliegroute dienen, ook bebouwing en objecten zoals lantaarnpalen weerkaatsen de echolocatie, waardoor vleermuizen zich kunnen oriënteren. Een essentiële vliegroute is een vliegroute of foerageergebied die onmisbaar is voor het functioneren van het leefgebied van de gewone dwergvleermuis. Binnen de planlocatie is hier geen sprake van. In de directe omgeving zijn voldoende alternatieven die de functie van vliegroute kunnen opvangen. De bosschage bevat derhalve geen functie als essentiële vliegroute. Wel dient in de toekomstige situatie rekening gehouden te worden met aanwezigheid van vleermuizen. Door het treffen van maatregelen, zie quickscan , kan verstoring in de toekomst voorkomen worden.

Conclusies

Haas en konijn

De planlocatie is geen onderdeel van de essentiële leefomgeving van de haas en het konijn. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van een vaste verblijfplaats. Buiten de bebouwde kom van Elst is meer geschikt habitat aanwezig. De soort is beschermd onder BAL art. 11.54. Dit betekent dat als er geen vaste verblijfplaats aanwezig is binnen de planlocatie, het volgens de wetgeving niet verboden is om de dieren (opzettelijk) te storen. Door een aantal maatregelen te treffen kan er rekening gehouden worden met deze soorten.

Kleine martertachtigen

De natuurlijke elementen die potentie hebben voor de soortgroep kleine marterachtigen zijn beperkt aanwezig binnen de planlocatie. Daarnaast is de verbinding met mogelijk leefgebied beperkt door de aanwezigheid van een drukke provinciale weg. Gezien vorengenoemde kan uitgesloten worden dat er sprake is van essentieel leefgebied binnen de planlocatie voor de kleine marterachtigen.

Vliegroute vleermuizen

Doordat er voldoende alternatieven in de directe omgeving aanwezig zijn, die als mogelijke vliegroute voor soorten als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger kunnen dienen, kan er uitgesloten worden dat er sprake is van een essentiële vliegroute voor vleermuizen binnen de planlocatie.

Gezien vorengenoemde is Blom Ecologie van mening dat vaste rust-, en verblijfplaatsen van haas, konijn, wezel, hermelijn en bunzing uitgesloten kunnen worden. Daarnaast is er ook geen sprake van een essentiële vliegroute van vleermuizen. Vervolgstappen c.q. aanvullend onderzoek in het kader van flora en fauna is derhalve niet benodigd. De maatregelen in het kader van algemene en specifieke zorgplicht, zoals vermeld in de quickscan dienen wel opgevolgd te worden.

Maatregelen

De planlocatie wordt voor de ruimtelijke ingreep ongeschikt gemaakt voor de haas. Door ontmoedigingsmaatregelen toe te passen wordt voorkomen dat hazen het terrein kunnen betreden. Het gras op de planlocatie is zeer kort en daarmee al minder geschikt. Door het terrein eerst kaal te maken buiten de kwetsbare periode (kaal maken tussen september-december) wordt het terrein volledig ongeschikt gemaakt voor de soorten.

Figuur 2 *Historische kaart van Elst (Utrecht) van 2007-2008. In het verleden was een groene corridor aanwezig die door het dorp van noord naar west liep (bron: topotijdreis).*

Figuur 3 *Actuele kaart van Elst (Utrecht) van 2023. De groene corridor sluit niet meer aan het plangebied aan, waardoor geen wissel meer aanwezig is. De planlocatie is geen onderdeel van het essentiële leefgebied meer (bron: PDOK).*

BLOM ECOLOGIE
Verbindt natuur en samenleving

We hopen u met dit schrijven voldoende te hebben geïnformeerd. We verblijven in afwachting van uw reactie.

Met vriendelijke groet,

Blom Ecologie
Koeweistraat 2 - 4181 CD Waardenburg

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Blom Ecologie is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie.